

Boekje 1.

Ww-spelling en spelling

– BSBV –

project afgerond 30-11-2011 20:03

zo werkt het:

In deze oefeningen staan steeds zinnen. In die zinnen zijn woorden weggehaald. Vul die woorden goed in. Je schrijft de antwoorden op je antwoord blad.

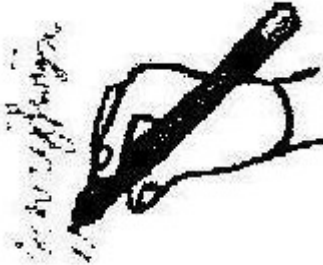
Lees goed en vul de opdrachten goed in. Soms staan er ook gewone opdrachten bij. Maak die ook op een antwoord blad.

> de extra opdracht doe je op de overige lijntjes op je antwoorden blad.

En bij de oefeningen staat een verwijzing naar een uitleg. Lees die uitleg goed.

Bij uitleg n.r. 1.

Dit icoon: betekend "extra opdracht."

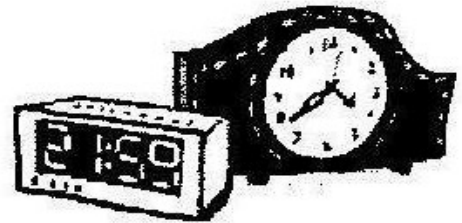

Oefening 1.

Bij uileg n.r. 2,3

1. vul de PV in de V-tijd in.

Reizen 1. Hij _____ voor zijn werk naar Irak.
Straffen 2. De juf _____ de lastige leerling.
Verhuizen 3. Thea _____ vaak met haar ouders.
Proeven 4. Ik _____ van de meeste gerechten.
Blaffen 5. De hond _____ naar de postbode.
Morsen 6. Ik _____ met de olie op de tafel
Stoven 7. Moeder _____ de karbonade.
Lessen 8. De hond _____ zijn dorst.
Klutsen 9. Vader _____ het eiwit tot schuim.
Vrezen 10. De weerman _____ voor lawines.
Beseffen 11. Ik _____ de ernst van de zaak.
Lozen 12. Het schip _____ het afval in zee.

2. vul nu eens de Deelwoordvorm in.

Reizen 13. Hij heeft veel _____.
straffen 14. Hij werd nog nooit eerder _____.
verhuizen 15. Het meisje is nu naar Spanje _____.
proeven 16. Ik heb niet van die soep _____.
blaffen 17. Waarom heeft die hond _____?
morsen 18. Je hebt ketchup op je broek _____.
stoven 19. Het vlees was te kort _____.
lessen 20. Ik heb mijn dorst _____ met water.
Klutsen 21. Ik heb de eieren al _____.
vrezen 22. Er wordt voor zijn leven _____.
beseffen 23. Niemand heeft dat gevaar _____.
lozen 24. het afvalwater is in de zee _____.

extra opdracht:

* 3. is het de VT of is het de TT?

Rob, weet jij hoe laat het was? _____
Ik vraag aan Rob hoe laat het is. _____
Ingrit vraagt aan mij hoe oud ik word. _____
Wij vragen aan Ingrit hoe oud ik was. _____

*4. maak een woorden- zoeker met Deelwoorden. Gebruik schema 2. voor de ruitjes.

1. vul de goede *werkwoorden* in.

Wennen

Hij _____ niet aan het vochtige klimaat.

Ik _____ mijn hoofd om je te zien.

Hij _____ zich tot de burgemeester.

Spellen / spelden

Je _____ journalist met ou.

Ik _____ mijn haar vast.

Zij _____ de zoom van de rok om.

Meet / meed

De kamer _____ vijf bij zeven meter.

Hij _____ dat nare gezelschap.

Ik _____ de diepe plassen.

Wet / wed / wedt

Hij _____ op twee paarden.

Ik _____ dat je te laat komt.

Als dat mes bot is, _____ het dan.

Laat / laad / laadt

Hij _____ er gen gras overheen groeien.

Ik _____ de koffers uit.

Wie _____ de vaatwasser uit?

Rijt / rijd / rijdt

De tijger _____ de buik van het hert open.

Hij _____ dagelijks met een scooter.

_____ jij nog steeds met een step?

Wint / wind / windt

Je _____ de koord tot het eind af.

Je _____ beslist de beker.

_____ je het touw even voor mij op?

Extra opdracht:

*2. maak van de laatste 2 blokjes deelwoord – zinnen. Begin bij:

De tijger heeft de buik van het hert *open gerijt*.

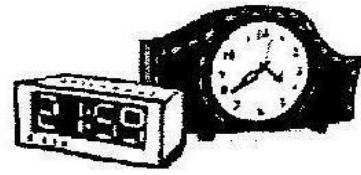
Oefening 3.

Bij uileg n.r. 1,2,3

1. maak het verhaal af, alle zinnen in de V tijd of Deelwoordvorm. Vul de volgende woorden in: kijken – morsen – staan – gebeuren – gebeuren – hebben – vliegen

Meneer De Groot _____ op van zijn bureau. Per ongeluk _____ hij op een blad papier. Suus de schoonmaker _____ in de deur opening. "Sorry voor het storen, maar er is iets _____ ." zij Suus. "Wat is er dan _____ ?" vroeg d. Groot. Hij _____ niet door dat ondertussen het raam open waaide..... "Nou....." Suus wilde haar zin afmaken maar ze wees naar het raam. Zijn vergaderpapier _____ vloog uit het raam.

2. vul het deelwoord in.

- 1: Ik ben gisteren niet thuis _____ (blijven).
- 2: Mijn vrienden hebben me om half negen _____ (ophalen)
- 3: Ze waren helemaal naar Eindhoven _____ (fietsen).
- 4: We zijn daarna naar de disco _____ (gaan).
- 5: Ik heb gisteren in de disco _____ (dansen)
- 6: Ik heb mijn spullen _____ (verhuizen).
- 7: Vorige week had ik de kaartjes al _____ (kopen)
- 8: De kaartjes voor deze disco zijn namelijk snel _____ (uitverkopen).
- 9: Voor de kaartjes heb ik een maand _____ (sparen).
- 10: Het was veel werk, maar ik had er ook hard voor _____ (werken).

3. vul de verleden tijd in.

- 1: Mirjam _____ (fotograferen) op mijn bruiloft, dat waren heel mooie foto's geworden.
- 2: Ik _____ (ergeren) me aan de manier waarop hij binnen kwam.
- 3: Marijn _____ (verrassen) haar met een surpriseparty.
- 4: Ik _____ (zijn) vorige week ziek.
- 5: De kleine jongen _____ (kleden) zich al helemaal zelf aan.
- 6: Anne _____ (redden) een meisje uit het water.
- 7: De nieuwe docent _____ (dulden) geen tegenspraak.

Extra opdracht:

* 4. maak de volgende zinnen in de tegenwoordige tijd.

- 1: Hij _____ (vermoeden) dat iemand hem voor de gek heeft gehouden.
- 2: De dievegge _____ (aanvaarden) haar straf.
- 3: Ik _____ (raden) altijd het antwoord bij spelletjes.
- 4: Chanel _____ (lezen) een boek dat is geschreven door Jack Londen.
- 5: Je _____ (bereiken) veel met hard werken.

1. alle zinnen staan in de tegenwoordige tijd. Maak ze allemaal af met de woorden die ervoor staan.

bouwen Het jongetje _____ een hoge blokkentoren.
 breien Mijn oma _____ een mooie kabeltrui voor mij.
 kleuren _____ de kleuters mooi binnen de lijntjes?
 rekenen Wij _____ erop dat jullie op ons feest komen.
 ruilen _____ jij weleens plaatjes met die jongen?
 trouwen Mijn oom en tante _____ vandaag in Elst.
 vieren Ik _____ mijn verjaardag dit jaar in juni.
 zwaaien De koningin _____ vrolijk naar de mensen langs de kant.
 bereiken De bouwers van de flat _____ het hoogste punt.
 danken De voorzitter _____ de mensen voor hun inzet.
 dansen De menigte _____ mee op de klank van het orkest.
 eisen De advocaat _____ medewerking van de verdachte.
 lachen Onze juf _____ eigenlijk nooit.....
 werken _____ jullie altijd goed door tijdens de rekenles?
 duiken De vogel _____ het water in om een vis te pakken.
 helpen Het lieve meisje _____ de oude man met oversteken.
 kijken De kinderen _____ wel heel veel naar de tv.
 roepen Mama _____ roept ons om te komen eten.
 vliegen De vliegen _____ rond de afvalbak.
 werpen _____ jullie je afval even in de prullenbak?
 zwijgen De moordenaar _____ bij het horen van het vonnis.
 brengen Ik _____ mijn zieke oma koekjes in een mandje.
 denken Frans _____ niet goed na bij het schrijven van de brief.
 zoeken Wij _____ naar een leuk cadeau voor dat baby'tje.

2. maak de volgende zinnen vragend.

1: Ik eet met mijn familie aan tafel.

2: Mijn oom eet heel erg veel kalkoen.

3: Met z'n allen gaan we beginnen met het dessert.

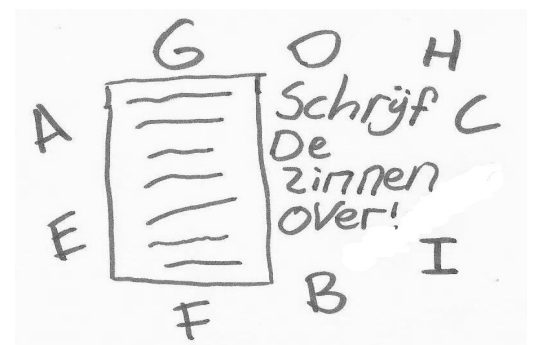
4: Vanmiddag kochten we bij de Aldert Heijm een lekker ijsje.

5: Wij willen een ijsje met vanille saus, maar mijn moeder wil dat liever niet.

6: Het eten was héél erg lekker. Maar nu is de tafel al afgeruimd.

Extra opdracht:

*3. maak met alle zinnen een lopend verhaaltje. Je mag er ook dingen bij verzinnen.

1. schrijf bij het volgende plaatje een tekst. Denk aan de regels van uitleg 4. Maak daarna de vragen.

Plaatje uit: "Otje" van Annie M.G. Schmidt getekend door: Fiep Westendorp.

2. beantwoord de volgende vragen:

Hoe ging het schrijven?

Laat je klasgenootje de tekst evalueren. Schrijf op wat hij of zij ervan vindt.

Welk cijfer geef je de tekst?

Extra opdracht:

*3. teken een kaft voor je verhaaltje.

1. in deze oefening herhaal je alles wat je tot nu toe hebt geleerd.

aangeven v.t. De spelers _____ dat er gewisseld moest worden.
denken t.t. De jury _____ dat zij wel eens de finale zou kunnen halen.
inslaan volt.d Voor het afscheidsfeest werd heel veel lekkers _____.
aankomen v.t. Het slechte nieuws _____ ontzettend hard _____ bij de familie.
uitwijzen t.t. Het onderzoek _____ of hij schuldig is of niet.
afzien v.t. PSV _____ van een eventuele transfer van Kevin Senft.
sterven v.t. We _____ van de dorst na die hele lange estafette!
lezen t.t. Wat is het toch heerlijk als je per dag een kwartiertje _____.
afstaan volt.d Sommige ouders hebben op jongere leeftijd hun kind _____.
uitkiezen v.t. Wij _____ hem _____ vanwege zijn sleeppush met hockey!
toegeven t.t. Tamara _____ dat ze veel wisselt van vriendjes.
uitzien volt.d Hoe heeft jouw moeder er vroeger _____?
achterblijven t.t. De autocoureur _____ op de snelle kopgroep.
doorbrengen v.t. Oma en opa _____ de hele dag _____ in de dierentuin.
opkopen v.t. Willem en Teun _____ spullen _____ van failliete bedrijven.
uitzoeken volt.d Rob heeft al zijn troep uit zijn kamer _____.
afwijzen v.t. De bruid _____ de bruidegom bij het altaar keihard _____.
nazeggen t.t. Lindsey _____ de moeilijke Franse woorden _____.
meedoen v.t. Ik _____ om te winnen en niet om te verliezen!
bewijzen volt.d De politieagent heeft ons een goede dienst _____.
blazen t.t. Cornelia _____ al de kaarsjes uit op haar verjaardagstaart.
overblijven v.t. Aan het eind van de quiz _____ nog maar 3 mensen _____.
meegaan volt.d Ben jij zonder iets te vragen zomaar met die man _____?
voorschrijven t.t De dokter _____ medicijnen _____ tegen haar keelpijn

2. geef het meervoud van deze woorden:

agent	.....	rund	.....
rivier	.....	aantal	.....
ruzie	.....	orkest	.....
geluid	.....	scherf	.....
gezin	.....	kalf	.....

Extra opdracht:

**3. Leer voor de volgende oefening alle woorden met au/ou achterin het boekje.
Leer ook de woorden met ei/ij.**

1. vul de zinnen in.

1. We aten kabelj....wfilet met aardappel puree en r....we witlof met appel en ei.
2. Verb....wereerd keek tante Paula naar de k....wgom op haar r....wkleding.
3. Het k....wtje had een nest gemaakt in de sp....wmuur van de garage.
4. Met een flam....w verlichtte de gids de uitgeh....wen beelden.
5. Wouter nam l....ter en alleen deel aan de excursie omdat het om een bierbr....werij ging.

2. maak 5 zinnen met minimaal 2 woorden die je net hebt ingevuld.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

3. vul de zinnen in.

1. Marijke houdt bl....kbaar ook niet van and.....viestamppot.
2. De dijkgraaf maakte zich zorgen over het snel st.....gende water....l van het .....sselmeer.
3. het font.....ntje in de galer....flat lekt.
4. Met een goede n.....ptang en een grove v.....l is het kar..... snel geklaard.
5. De man richtte zijn karab.....n op mij en riep vervolgens: "G.....ntje!"

4. maak 5 zinnen met minimaal 2 woorden die je net hebt ingevuld.

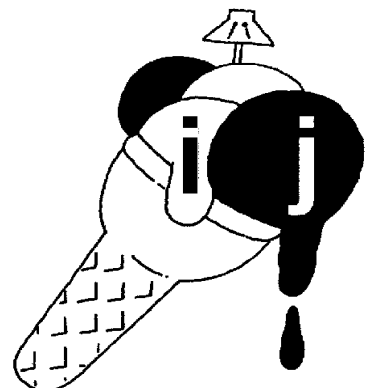
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Extra opdracht:

* 5. hiernaast zij je een Ijsje. Zo kun je de IJ onthouden. Maak ook zulke tekeningetjes met de ei, ou en au. Als je daarmee klaar bent kun je ook een ander plaatje verzinnen voor de IJ.

*6. leer alle woorden ei/ij en ou/au.

Oefening 8

1. lees de tekst.

Halverwege de pauze kwamen Akkie en Elise opgewonden de klas binnenstormen. “Juf, Joep doet weer grof met voetbal!” riep Akkie. “Die klojo ging met zijn maat 50 op mijn grote teen staan. Net toen ik een doelpunt wilde maken. Joep is gewoon een lomp varken.”

Juffrouw Ina, die bezig was de namen van de bijzondere dieren in Australië op het bord te zetten, draaide zich om.

“Een beetje minder mag ook wel, Akkie.”

“Ja juf, dat zei ik ook tegen Joep, maar het hielp niks, want daarna ging hij biggen.”

“Wat?” vroeg juf Ina verbaasd.

“Nou, gewoon, biggen... net als varkens, met je billen naar achteren en dan zo tegen iemand knallen. Tegen mij dus.”

Juf keek over haar halve brilletje naar Akkie. “Volgens mij kun je wel tegen een stootje.” Akkie knikte “Nou en of, want ik ging meteen terugbiggen en toen werd hij kwaad en begon te schoppen.”

“En ik kreeg ook een schop van hem,” zei Elise “en Tamara ook. En we zeiden alleen dat hij stom deed. We hebben niet eens gebigd.”

Juf Ina schoot in de lach.

“Het is niet leuk hoor,” mopperde Akkie.

Juf Ina trok haar gezicht weer in de plooi en zei ernstig:

“Biggen. Ik big, jij bigt, wij biggen, ik heb gebigd”.

Het bleef even stil, maar toen begonnen de meisjes ook te lachen.

“Ik snap alleen niet,” ging de juf verder, “waarom jullie altijd meedoen met voetballen. Ik vind het zo’n ruw spel.”

“Hè juf!” riep Akkie “Doe niet zo ouderwets. Je lijkt mijn oma wel.”

“Ik ben ook al oma,” antwoordde juf Ina.

“Anders ben je altijd zo modern,” zei Elise. “Als ik aan mijn vriendinnen in Limburg vertel dat jij al bijna zestig bent en toch hartstikke aardig, geloven ze me niet. Zij zeggen dat alle ouwe juffen heksen zijn.”

“O, dank je. Dan zal deze ouwe heks na de pauze eens een hartig woordje spreken met de dames en heren voetballers. Gaan jullie maar gauw weer naar buiten.”

Akkie en Elise liepen het lokaal uit.

Juf Ina keek hen na en glimlachte. Op het eerste gezicht pasten die twee meiden helemaal niet bij elkaar. Akkie was groot en voor niemand bang, terwijl Elise juist klein en tenger was en maakte dat ze wegkwam als er geknokt werd. Verder liep Akkie altijd in spijkerbroeken en slobbertruien, terwijl Elise meestal een rok en een blouse aanhad met daaronder een paar keurige schoenen. Juf Ina wilde zich omdraaien naar het bord om verder te gaan met de bijzondere dieren van Australië, toen de deur weer openvloog en Joep en Frenklin binnenstormden.

“Juf, Akkie haakt pootje!” brulde Joep.

“Ik hoor je wel,” zei juf Ina.

“En dat tutje uit Limburg scheldt me uit.”

“Ik ken geen tutje uit Limburg,” antwoordde juf. “Er wordt niet gescholden en graag ook wat minder geschreeuwd.”

“Dat moet je tegen Akkie zeggen. Zij deed hartsikke vuil.”

“Echt waar!” riep Frenklin. “Ik gaf een mooi voorzetje naar Joep en die kon scoren, maar toen haalde ze hem onderuit.”

“Maar Joep heeft gebigd”

“Ge-wat?”

“Biggen. Ik big, jij bigt, wij biggen, ik heb gebigd”.

“O, dat,” zei Joep. “Nou als er eentje bigt is het Akkie wel met haar dikke kont... eh ... billen.”

Buiten klonk de bel.

Uit: "Achtste groepers huilen niet" van: Jacques Vriens

2. Wat vindt Akkie van Joep?

---

3. wat is biggen?

---

4. wat bedoeld joep met "dat tutje uit Limburg"?

---

5. waarom vindt hij haar een tutje?

6.wat vind de juf van voetballen?

---

7. Wat vinden Elises vriendinnen uit Limburg van oude juffen?

---

8. is Elise dat mat hun eens? Leg je antwoord uit!

Extra opdracht:

*9. Welke verschillen zie de juf tussen Akkie en Elise? Neem het tabel over in je schrift.

Akkie	Elise
- Akkie is groot.	- Elise is klein en tenger.
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Oefening 9

Bij uitleg 5

1. kleur de persoonsvorm geel en het onderwerp groen.

Maandagochtend vertelt de juf een spannend nieuwtje.

"Jullie krijgen een nieuw klasgenootje."

Een paar kinderen juichen.

"Is de nieuwe leerling een jongen of een meisje?"

Sven roept alweer door klas.

De juf kijkt boos.

"Wat hebben wij nou afgesproken Sven?"

Gelukkig geeft ze geen straf.

"Noor is een jongen."

"Hij komt uit Afganistan."

Judith en Natascha steken hun vinger op.

"Spreekt u Afghaans, juf?"

2. beantwoord de vragen:

Hoe kun je de persoonsvorm in een zin vinden?

En hoe ontdek jij wat de persoonsvorm is?

Extra opdracht:

*3. kleur het onderwerp groen en de persoonsvorm geel.

- 1 Hangen er hippe kleren in jouw kast?
- 2 Dan zie jij er waarschijnlijk heel modieus uit.
- 3 Mode is eigenlijk een gek iets.
- 4 Mode wordt gemaakt, maar het ontstaat ook vanzelf.
- 5 Mensen in de modewereld proberen ervoor te zorgen dat bepaalde kleding in de mode komt.
- 6 Maar het gebeurt vaker dat mensen er net zo uit willen zien als hun favoriete zanger of zangeres.

1. schrijf de tegenwoordige tijd op.

bestuderen De professor _____ de ingewikkelde berekening.
betalen De aardige man _____ het brood voor de zwerver..
gebeuren Op weg naar school _____ er nooit iets.
regeren De ministers _____ over het land.
aanbranden _____ je eten aan, want ik ruik iets.
besteden Mijn zus _____ veel geld aan kleding.
bevrijden Klein Duimpje _____ zijn broers en zussen.
uitbroeden De mannetjespinguïn _____ het ei _____.
aanzetten De oudere man _____ de jongeren aan tot diefstal..
barsten _____ de schaal door de kou in tweeën?
schatten Ik _____ dat er zo'n 200 mensen zijn.
zuchten De kinderen _____ toen ze weer huiswerk kregen.
afbreken De organisatie _____ op zaterdag de kermis af.
beginnen De mensen _____ heel hard te schreeuwen om eten.
liegen Onze buurman _____ over zijn nieuwe auto.
ruiken Onze hond _____ het als er een dief aankomt.
afsnijden De coureur _____ met grote snelheid de bocht _____.
aftreden _____ jullie die rekening voor het eind van de maand?
gelden Hier _____ de algemene schoolregels ook.
uitvinden Kees Karelsma _____ iedere dag iets _____.
aanwijzen De juf _____ de goede sommen aan..
opblazen De clown _____ 6 gekleurde ballonnen _____.
doorgeven _____ jij even door dat Ans ziek is?
opschrijven De meisjes _____ op dat het bijna vakantie is.

2. schrijf alle zinnen vragend op.

3. kleur in alle zinnen de persoonsvorm groen en het onderwerp geel. (niet in alle zinnen staat een onderwerp!)

Extra opdracht:

*4. kies één zin uit en schrijf er een verhaaltje van. Denk aan de regels!

Diagnostische toets:

In deze oefening ga je je voorbereiden op de toets of dictee.

1. vul de zinnen in.

ontvangen	tt	De koningin _____ de nieuwe regering.
spreken	vt	_____ jij de buurman gisteren nog?
stelen	volt. dw.	Het jongetje heeft nog nooit iets _____.
trekken	tt	Ik _____ thuis mijn badpak vast aan.
verdwijnen	vt	De heks _____ in de verte met haar zwarte kat.
winnen	vt	Ons team _____ vorige week de kampioensbeker.
zingen	volt. dw.	De oude vrouw heeft vroeger in een koor _____.
zwemmen	tt	Mijn vader _____ het liefst in de zee.
aanbieden	vt	De ober _____ ons een gratis drankje _____.
binden	tt	_____ de cowboy zijn paard altijd aan die paal?
glijden	volt. dw.	Ik ben wel 10 keer van die waterglijbaan _____.
ondervinden	tt	Het verkeer _____ veel hinder van de sneeuw.
optreden	tt	Mijn neef _____ regelmatig _____ als clown.
opwinden	vt	Mijn vader _____ deze oude klok iedere vrijdag _____.
snijden	volt. dw.	Het meisje heeft zich _____ tijdens het koken.
uitzenden	tt	Nederland 3 _____ de hele wedstrijd _____.
aansluiten	vt	De monteur _____ de nieuwe tv _____.
achterlaten	volt. dw.	De boswachter heeft Sneeuwwitje _____ in het bos.
bezitten	tt	Hij _____ geen cent meer na zijn bezoek aan het casino.
meten	tt	Mijn moeder _____ of de sjaal al lang genoeg is.
schieten	vt	_____ de jager echt dat onschuldige hertje neer?
snuiten	vt	De verkouden man _____ elke minuut zijn neus.
vechten	vt	De honden _____ met elkaar om het lekkerste bot.

2. kleur in alle zinnen de persoonsvorm geel en het onderwerp groen.

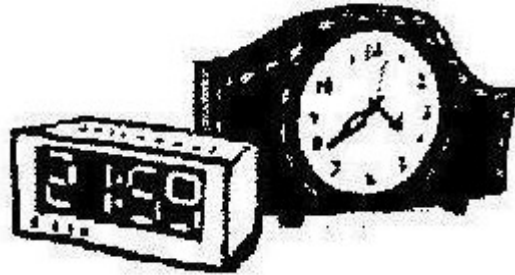
3. vul de woorden in met ij/ei

leeft.....d
kwalit.....t
onderw.....s
moeilijkh.....d
.....genw.....s
geh.....m
ontb.....t
.....ndel.....k
bl.....dschap
v.....ligh.....d

4. vul de woorden in met ou/au

Ben.....wd
Verk.....den
.....derwets
.....tomatisch
getr.....wd
p.....ze
appl.....s
vertr.....wen
.....gustus
vr.....welijk

5. schrijf een tekst bij dit plaatje:

Dit was het einde van dit opgave boekje.

Uitleg 1.

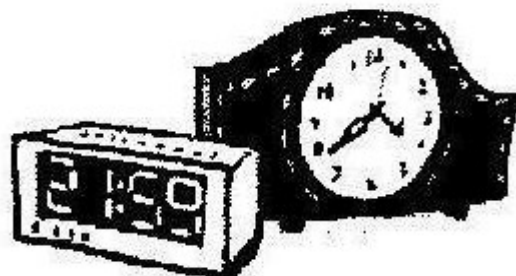
DE TEGENWOORDIGE TIJD

1 De persoonvorm (pv) is **ALTIJD** een werkwoord. Je hebt verschillende vormen van de pv. Er is een gemakkelijk schema waarmee je de verschillende vormen kunt herkennen en maken. Leer dit schema goed uit je hoofd: het is de sleutel tot de juiste vorm van de pv in de tegenwoordige tijd (tt).

Schema werkwoordspelling in de tegenwoordige tijd (tt)

enkelvoud Ond.

1e persoon	ik	stam
2e persoon	jij/u	stam+t
	hij/zij/he	
3e persoon	t	stam+t

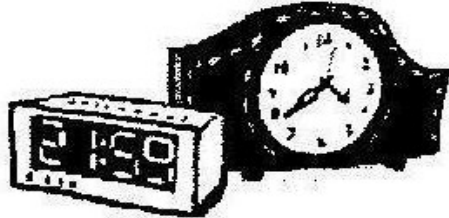
meervoud

1e persoon	wij	hele ww
2e persoon	jullie	hele ww
3e persoon	zij	hele ww

Zoals je in het schema ziet, krijg je in de tt in het enkelvoud altijd een *t* achter de stam behalve bij ik. Ik is echter niet de enige uitzondering. Kijk maar eens naar de volgende regel:

VERLEDEN TIJD

Sterke werkwoorden in de verleden tijd zijn bijvoorbeeld lopen (liepen) en geven (gaven). Hierbij verandert de klinker alleen. Een ezelsbruggetje hierbij kan zijn, dat sterke werkwoorden "sterk" genoeg zijn om de klinker te veranderen, en geen -te / -ten of -de / -den als "ruggensteuntje" nodig hebben.

We hebben dus alleen regels voor de zwakke werkwoorden.

Bij de verleden tijd heb je bij zwakke werkwoorden de uitgangen -de, -den, -te, -ten (roeien-roeide-roeiden, fietsen-fietste-fietsten).

Als je het woord in de verleden tijd uitspreekt, hoor je vanzelf of je -te of -de moet gebruiken.

Wil je een werkwoord in de verleden tijd zetten, dan neem je hiervoor eerst de stam (= hele werkwoord min -en) Bijvoorbeeld: fietsen.

Dan volgt:

Als de zin enkelvoud is (ik, jij, hij, etc.), krijg je: stam + -de of -te, bijvoorbeeld: *ik fietste*.

Is de zin meervoud (wij, jullie, zij, etc.), krijg je: stam + -den of -ten, bijvoorbeeld: *wij roeiden*.

Ook als de stam al op een d of t eindigt, krijg je gewoon stam + -de, -den, -te, of -ten.

Bijvoorbeeld:

broeden	verleden tijd: stam + -de, dus: <i>ik broedde</i> .
lanterfanten	verleden tijd: stam + -te, dus: <i>hij lanterfantte</i> .
antwoorden	verleden tijd: stam + -den, dus: <i>jullie antwoordden</i> .
Pesten	verleden tijd: stam + -ten, dus: <i>wij pestten</i> .

VOLTOOIT DEELWOORD

Hoe herken je een voltooid deelwoord?

- * Een voltooid deelwoord kan eindigen op -en (bij sterke werkwoorden), op -d of op -t (bij zwakke werkwoorden).
- * Een voltooid deelwoord begint bijna altijd met ge- (maar werkwoorden die beginnen met: be-, her-, ver-, ont-, en -ge krijgen vaak geen ge- meer).

VOORBEELDEN

1. *Ik heb dat tentamen maar net **gehaald**, ik had er dan ook niet zo heel hard voor **gewerkt**.*
2. *Hij heeft zich erg kwaad **gemaakt**, maar hij heeft zijn kalmte weer **hervonden**.*

● Bij een voltooid deelwoord hoort een hulpwerkwoord (hww). Dat zijn vormen van hebben, zijn of worden (heb, heeft, had, is, ben, werd, etc.)

VOORBEELDEN

1. *Froukje heeft (hww bij geslagen) haar vriend hard geslagen.*
2. *Jelle is (hww bij gereisd) naar Griekenland gereisd en hij heeft (hww bij gewerkt) daar hard gewerkt.*
3. *Bram wordt (hww bij geplaagd) dikwijls geplaagd.*

verhaaltjes/ zinnen schrijven

► STAP 1: Verhaalsoort/genre kiezen:

Er zijn verschillende manieren om iets te vertellen. Vandaar de verschillende genres in de literatuur, bv. klassieke verhalen, sprookjes, mythen, spannende verhalen, thrillers, ...Welke genres spreken jou het meeste aan?

► STAP 2: Hoofdpersonages kiezen

Een verhaal is bevolkt met personages: hoofdpersonages, nevenpersonages. In ons verhaal proberen we een individu neer te poten. Een personage heeft een uiterlijk, een persoonlijkheid, een maatschappelijke status, een levensopvatting, een verleden... We kiezen een personage of een paar personages voor ons verhaal. We proberen het/ze te visualiseren. Een tip is om niet te veel personages te kiezen

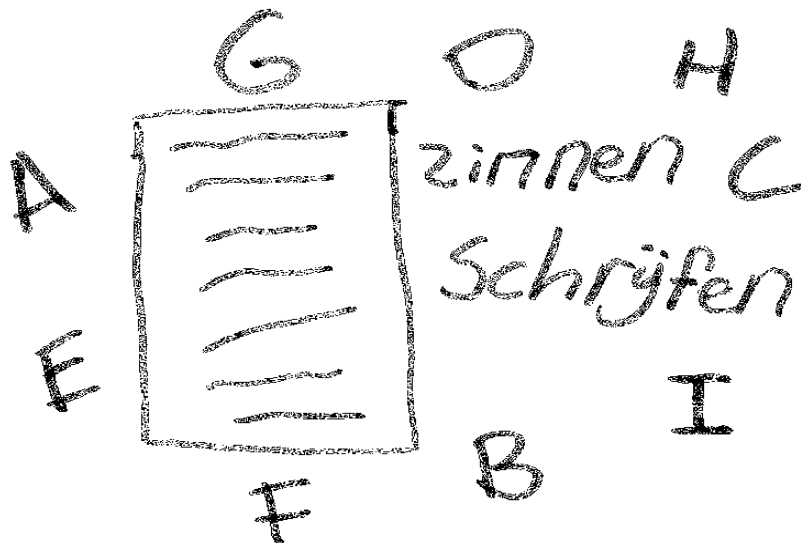
Enkele inspiratiebronnen hierbij:

- we denken aan mensen die we persoonlijk kennen;
- we gebruiken autobiografische elementen;
- we denken aan politieke of mediafiguren;
- we kijken naar foto's uit kranten of tijdschriften;
- we luisteren naar biografisch getinte verhalen.

Een verhaal kan spannend worden door veel actie, maar ook doordat je gaat meeleven met de gedachten en de gevoelens van de hoofdpersoon. Een hoofdpersoon wordt pas levensecht als hij gevoelens en emoties heeft.

► STAP 3: Locatie kiezen

De handeling van verhaalfiguren speelt zich altijd af in een ruimte (= de plaats, de omgeving en de omstandigheden - ook de weersomstandigheden). Deze ruimte kan van invloed zijn op de lotgevallen van de verhaalfiguren, bv. een begrafenis van een geliefde, waarbij weersomstandigheden als regen en vallende bladeren het trieste gevoel versterken of een zonnig strand vol met vrolijke mensen waarop een ruzie tussen twee geliefden ontstaat.

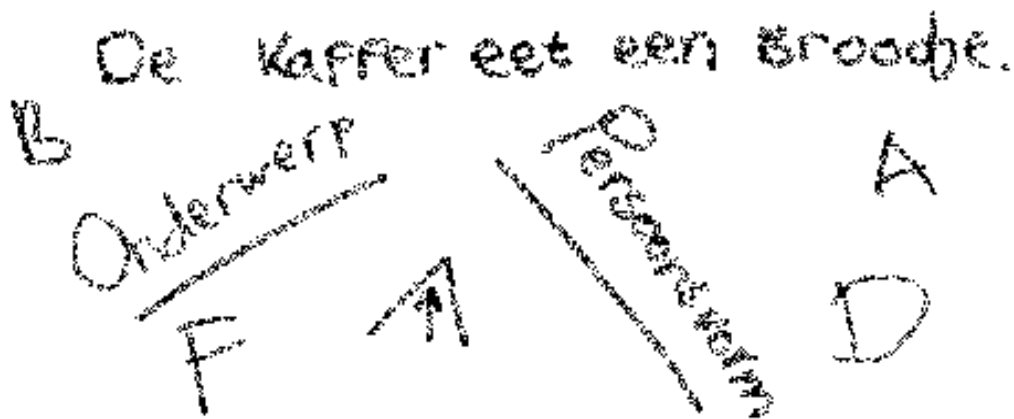
Wat is er fout in het plaatje?

Persoonsvorm

- * De persoonsvorm vind je door een vraagzin te maken.
Ik zit op basisschool Vondel. - Zit ik op basisschool Vondel?
- * De persoonsvorm is altijd een werkwoord.
- * De persoonsvorm is altijd het belangrijkste werkwoord in een zin.

Onderwerp

- * Het onderwerp vertelt wie of wat iets doet in de zin. Als je wilt weten wat het onderwerp is, stel je de vraag wie? of wat? + persoonsvorm
Mark gaat naar school. - Wie gaat (naar school)? Mark
- * Het onderwerp kan een mens, een dier of een ding zijn. Het onderwerp kan één woord zijn, maar er kunnen ook meer dan één woord in het onderwerp staan.

Woordjes leren

Woorden met au/ou oefening 7.

Kabeljauwfilter, rauwe
Verbouwereerd, kauwgom, rouwkleding
Kauwtje, spouwmuur
Flambouw, uitgehouwen
Louter, bierbrouwerij, Berouw, gewauwel, houweel, kabouter,
klauteren, klauwhamer, lauwerkrans, saucijzenbroodje, snauwen,
strijkbout, uitjouwen,umlaut, voor dag en dauw, wenkbrauw.

Woorden met ei/ij oefening 7.

Blijkbaar, andijviestamppot
Stijgende, waterpeil, IJsselmeer
Fonteintje, galerijflat
Nijptang, vijl, karwei
Karabijn, Geintje, Aanlegsteiger, abrikozengelei, beddensprei,
blauwe reiger, brugpijler, eetgerei, groenteveiling, ongetwijfeld, pijl-
en-boog, ravijn, tapijtreiniger, verbijsterd, verbrijzelen, weifelaar,
woordenbrij.

2011 BSBV Producties.